

การระดมสมองเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัยในระยะยาว ครั้งที่ 17
เรื่อง “กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551 – 2565 (ตอนที่ 2) : หัยยะต่อ มจร.”

คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

วันศุกร์ที่ 11 มกราคม 2551

ณ ห้องประชุมสนั่น สุมิตร

อาคารสำนักงานอธิการบดี ชั้น 9

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

ผู้ร่วมระดมสมอง

1. รศ. ดร. ไพบุลย์	หังสพฤกษ์	ที่ปรึกษามหาวิทยาลัย	
2. ดร. กฤษณพงศ์	กิตติกร	ที่ปรึกษามหาวิทยาลัย	
3. ดร. ทองนิตร์	หงส์ลดาธรมภ์	นายกสภามหาวิทยาลัย	
4. รศ. ดร. หริส	สุตะบุตร	อุปนายกสภามหาวิทยาลัย	
5. ศ. ดร. พจน์	สะเพียรชัย	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
6. ดร. อาภรณ์	ศรีพิพัฒน์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
7. ศ. ดร. ยงยุทธ	ยุทธวงศ์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
8. นายปราโมทย์	ไม้กลัด	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
9. นายธีระพล	พฤกษาท	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
10. ดร. พิสิฐ	ลีอาธรรม	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
11. นายเขมทัต	สุคนธ์สิงห์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ	
12. รศ. ดร. ไกรวุฒิ	เกียรติโกมล	อธิการบดี	กรรมการ
13. อาจารย์ชัยนรินทร์	จันทวงษ์โส	ประธานสภาคณาจารย์และพนักงาน	กรรมการ
14. รศ. ดร. เอก	ไชยสวัสดิ์	คณบดี	กรรมการ
15. ศ. ดร. รัตน	จิระรัตนานนท์	กรรมการจากสภาวิชาการ	กรรมการ
16. รศ. ดร. ทิพาพร	อยู่วิทยา	กรรมการจากสภาวิชาการ	กรรมการ
17. ดร. เกษรา	วามะศิริ	รองอธิการบดีอาวุโสฝ่ายบริหาร	เลขานุการ
18. นางสาวนงลักษณ์	อ่องสุวรรณ	หัวหน้างานการประชุมและพิธีการ	ผู้ช่วยเลขานุการ
19. รศ. ดร. สมชาย	จันทร์ชานา	รองอธิการบดี	
20. รศ. ดร. วนิดา	พวงกุล	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัย	
21. รศ. ดร. โสภส	สุวรรณเย็น	รองอธิการบดีวิทยาเขต	
22. ผศ. สุภาณี	เลิศไตรรักษ์	รองอธิการบดีฝ่ายบุคคล	
23. ศ. ดร. สมชาย	ชูชีพสกุล	รองอธิการบดีอาวุโสฝ่ายวิชาการ	
24. อาจารย์ยุทธรศักดิ์	รุ่งเรืองพลางกูร	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนักศึกษา	
25. ผศ. ดร. บัณฑิต	ทิพากร	รองอธิการบดีฝ่ายแผนและสารสนเทศ	
26. รศ. ดร. เดช	พุทธเจริญทอง	คณบดีคณะวิทยาศาสตร์	

27. ดร. ศศิธร	สุวรรณเทพ	คณบดีคณะศิลปศาสตร์
28. รศ. ดร. บวร	ปภัสราทร	คณบดีคณะเทคโนโลยีสารสนเทศ
29. ดร. พัฒนะ	รักความสุข	คณบดีคณะพลังงานสิ่งแวดล้อมและวัสดุ
30. รศ. นฤมล	จีโยโชค	คณบดีคณะทรัพยากรชีวภาพและเทคโนโลยี
31. ดร. ทิพวรรณ	ปิ่นวนิชย์กุล	(แทน) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม
32. ดร. ชีราพร	ชัยอรุณดีกุล	ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด
33. รศ. ดร. วิวัฒน์	เรืองเลิศปัญญากุล	ผู้อำนวยการสถาบันการเรียนรู้
34. รศ. บุษยา	บุณนาถ	ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาและฝึกอบรมโรงงานต้นแบบ

ประเด็นระดมสมองเพื่อการพัฒนามหาวิทยาลัย

เรื่อง “กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551 – 2565 (ตอนที่ 2) : หัวยะต่อ มจร.”

กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี พ.ศ. 2551 – 2565 จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการการอุดมศึกษา (กกอ.) และสถาบันคลังสมองของชาติ ภายใต้มูลนิธิส่งเสริมทบวงมหาวิทยาลัย ตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ สารหลักของกรอบแผนฯ มี 2 ส่วน ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ภาพฉายและนโยบายสำคัญที่เป็นปัจจัยแวดล้อมรุมเร้า ส่งผลกระทบต่อมนุษย์และโลก ประเทศไทยจนถึงอุดมศึกษา ส่วนสองเป็นปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษา ภาพฉายปัจจุบันและอนาคต (scenario) มี 7 เรื่องคือ ความเปลี่ยนแปลงด้านประชากร พลังงานและสิ่งแวดล้อม การมีงานทำและตลาดแรงงานในอนาคต การจัดการความขัดแย้งและความรุนแรง การกระจายอำนาจการปกครองเยาวชนไทย นักศึกษาไทย และบัณฑิตในอนาคต และเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง ดร. พิเชฐ ดุรงคเวโรจน์ ได้บรรยายและเสวนาไปแล้วในการประชุมครั้งที่ 105 เมื่อวันที่ 9 พฤศจิกายน 2550

ในการเสวนาครั้งที่ 2 นี้ ดร. กฤษณพงศ์ กีรติกร บรรยายส่วนที่สองเรื่องปัจจัยภายในระบบอุดมศึกษา ประกอบด้วยข้อมูล 9 ประเด็น ได้แก่

1. รอยต่อกับการศึกษาระดับอื่น
2. การแก้ปัญหาอุดมศึกษาในปัจจุบัน
3. ธรรมชาติและการบริหารจัดการ
4. การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
5. การเงินอุดมศึกษา
6. การพัฒนาบุคลากรในอุดมศึกษา
7. เครือข่ายอุดมศึกษา
8. การพัฒนาอุดมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
9. โครงสร้างพื้นฐานการเรียนรู้

รายละเอียดดังเอกสารหมายเลข 1

สรุปข้อเสวนาของสภามหาวิทยาลัย

1. จากข้อมูล Knowledge Economy Index ของ World Bank ในช่วง ปี 1995 - 2004-5 แสดงให้เห็นว่าเศรษฐกิจของประเทศในทวีปเอเชียดีขึ้น โดยดัชนีเศรษฐกิจของประเทศไทยดีขึ้นเพียงเล็กน้อยเมื่อเทียบกับประเทศเกาหลีและไต้หวันซึ่งก้าวกระโดดมากกว่าประเทศไทย 2 – 3 เท่าตัว โดยเฉพาะประเทศเวียดนามซึ่งในช่วงปี 1995 ฐานทางเศรษฐกิจต่ำที่สุด แต่ปี 2004-5 เศรษฐกิจพัฒนาไปสูงมากกว่า 2 เท่าตัว ประกอบกับผลการสอบ O-Net เมื่อปี 2550 แสดงให้เห็นว่าความสามารถด้านคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ

วิทยาศาสตร์ของเด็กไทยมีคะแนนต่ำมาก ซึ่งวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์เป็นวิชาที่สำคัญ เป็นความรู้พื้นฐานที่จะทำให้เด็กเก่ง มีความคิด มีความสามารถในการเรียนรู้

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงว่าเศรษฐกิจประเทศไทยก้าวไปในอัตราที่ต่ำเมื่อเทียบกับประเทศในเอเชีย และเด็กไทยมีความสามารถในการเรียนรู้ต่ำ ดังนั้นรัฐบาลควรตระหนักในเรื่องนี้ ควรเร่งฟื้นฟูดูแลระบบการศึกษาเพื่อให้เด็กไทยในอนาคตมีความรู้ความสามารถสูง เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้มีความสามารถก้าวไปสู่โลกาภิวัตน์ได้ทัดเทียมกับประเทศชั้นนำในเอเชีย

2. รัฐบาลควรส่งเสริมมหาวิทยาลัยให้มีแนวนโยบายเป็นองค์กรอิสระที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับเรื่องการเมืองเพื่อความเป็นอิสระ มีเสรีที่จะมุ่งพัฒนาวิชาการ มีความคิดใหม่ ๆ ไปในแนวทางที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ถูกแทรกแซงจากนักการเมือง

3. จากแผนของ สกอ. ได้แบ่งกลุ่มอุดมศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม Research University /Postgraduate University กลุ่ม Science & Technology University, Specialized University, Comprehensive University กลุ่ม 4-Year University, Liberal Arts University และกลุ่ม Community College ปัจจุบัน มจร. จัดอยู่ในกลุ่มมหาวิทยาลัยที่เน้นด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ขณะเดียวกันก็มีกลุ่มที่เน้นวิจัยอยู่ที่บางขุนเทียน และมีกลุ่มการเรียนการสอน 4 ปี ดังนั้น มจร. อาจกำหนดแผนในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ขยายทั้ง 3 กลุ่มแรก เป็นวิธีที่ถูกต้องใช้ทรัพยากรมาก

3.2 แนวที่ มจร. ควรดำเนินการคือ นำ 3 กลุ่มมาประสานกัน มีนโยบายใช้ทรัพยากรร่วมกัน เช่นบุคลากร ซึ่งมีข้อจำกัดเรื่องเวลาและความสามารถของบุคคล ขณะเดียวกันก็ให้แต่ละกลุ่มมีลักษณะเฉพาะของตนเอง ทำ 3 กลุ่มให้ทับซ้อนกันด้านการใช้ทรัพยากรมากยิ่งขึ้น

3.3 มีการใช้ทรัพยากรร่วมกันในด้านโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต

3.4 มจร. มีลักษณะพิเศษสามารถรับนักศึกษาได้ทั้งสายสามัญ และสายอาชีวศึกษา

นอกจากนี้รัฐบาลจะมีโรงเรียนแนวใหม่คือโรงเรียนวิทยาศาสตร์ โรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ ซึ่งผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนกลุ่มหลังจะได้คุณวุฒิทั้งด้านสามัญและด้านอาชีวศึกษา เป็นสิ่งที่น่าสนใจมากสามารถเสริมกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่

3.5 ประสานเชื่อมโยงและเป็นเครือข่ายกับสถาบันการศึกษาทั้งต่างประเทศ และในประเทศมากขึ้น

4. จากข้อมูลการคาดประมาณจำนวนการจ้างงานจำแนกตามรายอุตสาหกรรมและระดับการศึกษา และความต้องการแรงงานเพิ่มในช่วงปี 2550 – 2552 ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย 2549 แสดงให้เห็นว่าความต้องการแรงงานอันดับสูงที่สุดได้แก่กลุ่มประถมศึกษาหรือต่ำกว่า กลุ่มปริญญาตรีขึ้นไปเป็นที่ต้องการน้อย และกลุ่ม ปวช. ปวส. น้อยที่สุด

ข้อมูลดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง จากที่รับทราบ วงการอุตสาหกรรมขาดแคลนช่างฝีมือระดับ ปวช. ปวส. ซึ่งปัจจุบันผู้เรียนสายอาชีวศึกษาลดลงเรื่อย ๆ เพราะต้องการปริญญา มหาวิทยาลัยจึงควรเร่งสร้างคนระดับฝีมือตั้งแต่ระดับมัธยมปลายให้เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษที่ดี และได้รับปริญญา โดยเปิดหลักสูตรเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ (ข้อ 3.4) ซึ่งขณะนี้ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีแล้ว

5. ข้อมูลการสอบ O-Net ถ้าจะนำมาใช้ต้องพิจารณาให้ดี คิดว่านักเรียนไม่อ่อนถึงขนาดนั้น เช่นได้คะแนน 0 อาจมีปัจจัยหลายอย่าง เช่นเด็กไม่มาสอบ มิใช่เด็กไม่มีความรู้

6. รัฐบาลมีแนวนโยบายว่าผู้เรียนอุดมศึกษาต้องจ่ายค่าเรียนสูงขึ้น ขณะที่มหาวิทยาลัยยังขึ้นค่าเล่าเรียนไม่ได้เพราะเศรษฐกิจของประเทศไม่ดี ซึ่งรัฐบาลก็มีแผนช่วยด้านการเงิน โดยนอกจากจะมีทุนให้

กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) แล้ว ขณะนี้ สกอ. กำลังรื้อฟื้นเรื่องกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ. : Income Contingent Loan : ICL) ซึ่งเคยใช้อยู่และระงับไป โดยจะพิจารณาเรื่องต้นทุนต่อหน่วย (unit cost) ของแต่ละสาขาวิชาแล้ว กำหนดสัดส่วนความรับผิดชอบระหว่างรัฐ ผู้เรียน/ผู้ปกครอง ผู้เกี่ยวข้องต่างๆ

นอกจากนี้ยังจะหาวิธีหาทุนสนับสนุนระบบการศึกษาในทางอื่น ๆ อีกด้วย เช่น รัฐบาลนำเงินจากบางกองทุนที่มีเงินออมมากมาออกพันธบัตร และรัฐบาลมีกฎหมายให้ อบจ. อบต. มีส่วนสนับสนุนอุดมศึกษา และทุนการศึกษาคนในท้องถิ่น

7. ในส่วนของ มจร. มีแผนพัฒนามหาวิทยาลัย (KMUTT Roadmap 2020) สอดคล้องกับแผนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาอยู่แล้ว ส่วนใดที่สามารถดำเนินการได้ทันทีก็ควรดำเนินการได้เลย เช่น การจัด cluster งาน/หลักสูตรให้ชัดเจนว่าใน 3 กลุ่มหลักมีสาขาวิชาหลักใด หลักสูตรใด ในระยะแรกยังไม่ชัดเจนในระหว่างคณะ สำนักก็ควรจัด 3 กลุ่มหลักไปก่อนโดยเริ่มภายในคณะ สำนักก่อน แล้วค่อยข้ามคณะ สำนัก เริ่มทำให้เห็นผลและมาปรับให้ดีขึ้นต่อไป สำหรับการประกันคุณภาพงานวิจัย (RAE : Research Assessment Evaluation) เป็นงานที่ยากก็ต้องเริ่มทำ เพื่อให้มหาวิทยาลัยทราบความเข้มแข็งทางวิชาการ/การวิจัยของแต่ละกลุ่ม เพื่อการส่งเสริม/การลงทุน

8. คณะ สำนัก ควรจัดทำกลยุทธ์ (ถ้ายังไม่ได้ทำ) ดร. พิเชษฐ์ ดุรงคเวโรจน์ สามารถให้ความช่วยเหลือได้

ประเด็นเชิงนโยบาย

แผนพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พ.ศ. 2549 - 2563 (KMUTT Roadmap 2020) สอดคล้องกับกรอบแผนอุดมศึกษา 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551 – 2565) อยู่แล้ว ขอให้เริ่มดำเนินการในส่วนที่สามารถทำได้ คือจัด cluster งาน/หลักสูตรภายในคณะ สำนัก และข้ามคณะ สำนักเป็น 3 กลุ่มหลัก

.....